

Durmuş Hocaoğlu

Avrupa Birliği; Avrupa Birleşik Devletleri ve Birleşik Devletler Avrupası

Zaman., 14 Nisan 2002, Pazar., s.12, [“Yorum” sayfası]

Durmuş Hocaoğlu, *Zaman* Yazıları Sıra No: 16

Atıf:

- Hocaoğlu, Durmuş., “Avrupa Birliği; Avrupa Birleşik Devletleri ve Birleşik Devletler Avrupası”, *Zaman.*, 14 Nisan 2002, Pazar., s.12 [“Yorum” sayfası]

ZAMAN

Öncelikle, AB ve geleceği hakkındaki en genel ve kapsayıcı iki terimden söz etmeliyim: “**Avrupa Birleşik Devletleri**” (ABD; United States of Europe: USE) ve “**Birleşik Devletler Avrupası**” (BDA; United Europe of States: UES). BDA’cılar, AB’nin nihâf safhasının, **ulus-devletlerden oluşmuş siyâsî bir birlik** olması gerektiği fikrini müdâfaa ederken, ABD’ciler ise, tam aksine, AB’nin, hâl-i hâzırda mevcut olan ulus-devletleri potasında eritecek olan çok daha geniş çaplı ve çok daha kapsamlı bir siyâsî birlik, bir “**uluslar-üstü devlet**” olması gerektiği fikrindedirler. J. Chirac tarafından ortaya atılan “BDA” tezi, tarihî olarak ikincisine göre daha gençtir ve esas olarak da, ikinci tezi daha ısrarla müdâfaa eden Almanya’ya karşı geliştirilmiş tepkici (reaktif) bir tezdır. ABD tezi ise, hem tarihî derinliği ve hem de felsefî altyapısı bakımından birincisine göre çok daha bâriz üstünlüklere sâhip olduğu gibi AB’nin gelişme süreci bakımından da daha baskın bir konumda olan bir aktif tezdır. Esâsen, AB’yi yaratan da bu tezdır. Temelleri çok eskilere kadar uzanan; Hristiyanlık, Eski Yunan ve Roma gelenekleri ve mîrâsı olarak özetlenebilecek üç ana unsur üzerine müesses “Ortak Avrupalılık Değerleri ve Kimliği” üzerine binâ edilmesi düşünölen “Avrupa Birliği İdeali”, bin yıldan eski bir zamandan beri diri tutulan ve tümenler mesâbesindeki düşünürün adetâ nakış-nakış işlediği son derece sofistike bir fikirdir ve özeti şudur:

Bu kıt’a — Churchill’in ifâdesiyle, “Hristiyan ahlâkının ve Hristiyan îmânının çeşmesi olan asîl kıt’a” — evlâtları arasında asırlarca süren ve bilhassa Ulus-Devletler çağında daha da şiddetlenen ve hemen hemen hiçbirisinin de diğerine karşı tam bir başarı kazanamadığı yıpratıcı harplerle maddî ve mânevî kaynaklarını heder etmiş ve hassaten II. Harp’ten sonra adetâ acınacak bir sefâlete dûçâr olmuş, prestiji yok olma raddelerine gelmiştir. Kıt’anın bu *bölünmüşlük* durumu devam ettiği müddetçe vaziyetin

daha iyiye gitmesi mümkün değildir: Hiçbir Avrupa devleti, Eski'yi tek başına geri getiremez. Avrupa'nın Roma gibi münkarız olmaması ve kırılan gücünün, kaybolan haşmetinin ve çığnenen onurunun ihyâ edilebilmesi gibi en büyük mes'elenin nasıl halledileceği üzerinde ayrıca düşünmeye hâcet yoktur: Yukarıda zikrettiğimiz Avrupa'nın aksakallılarının yazıp-çizdikleri önümüzdedir; buna göre, tek çâre, her bakımdan kompakt bir hâle gelmiş, "büyük ve birleşik bir Avrupa" inşâ etmektir.

Bütün bu saydıklarımızın salt mücerret zihnî egzersizler olmaktan çıkarak müşahhas bir siyâsî projeye dönüşmesi de Churchill'in 1946'daki meşhur Zürih konuşmasında açıkça "bir nevi' Avrupa Birleşik Devletleri kurmak mecbûriyetindeyiz" dediği ve Amerikan modellen bir federalist yapıyı öngördüğü tarihî konuşması ile start almış; bundan sâdece üç ay sonra kurulan ve faaliyete geçen "Avrupalı Federalister" in teşebbüsleri ile devam etmiş; Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile başlayan ekonomik birliklik ile kuvveden fiile dönüşmeye başlayarak, Ortak-Pazar, Avrupa Topluluğu (AT), Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) gibi ara safhalardan geçerek, nihâyet 1 Kasım 1993'de Topluluk, ismini "AB"ye tahvîl etmiştir.

Bu durumda, AB'nin ilerleyecek süreçte, bir ortak savunma veya ticâret paktı gibi, üye ülkelerin bağımsızlıklarını koruyarak katılabileceği "milletler-arası" (inter-national) bir kuruluş değil; gerçek anlamda yeni ve farklı bir "devlet"e, bir "milletler-üstü (supra-national) devlet"e, bâzılarının kullandığı terimle bir "süper devlet"e, bir federal devletler topluluğuna dönüşeceğini anlamak zor olmadığı gibi ne bir sırdır, ne de şahsî bir yorum. Bu konu, burada sayamayacağımız ve adetâ sonsuz denecek kadar bol miktarda akademik yayınlarda, siyâsî beyânat ve konuşmalarda, tartışmalarda zâten çok net ve berrak bir şekilde ifâde edilmektedir. Tabiatıyla, tarihte bir örneği bulunmayan bu yeni devlet tasarımının üzerine oturtulacağı toplumun kimliği de ihmâl edilmiş değildir: "Avrupalılık". Bu durumda, AB, nihâî safhasında, tasfiye edilecek "eski ulus-devletler" in yerine, çapı-çeperi çok genişlemiş yeni bir ulus-devlet, bir "hiper ulus-devlet" (hyper nation-state) şeklini alacaktır.

İmdi; görülmekte olduğu gibi, asıl Avrupa Birliği projesi, BDA değil ABD olmaktadır ve esâsen hâl-i hâzırdaki gelişmeler de, diğer tezin aksine, bu yöndedir. Filhakîka, BDA'cılarının fikir ve beyanlarına dikkat edilecek olursa, aksi iddalarına rağmen, savundukları fikirlerin detaylarının ve dahi pratik tatbikatın ve gelişen sürecin kendilerini tekzîb ettiği görülebilir. Çok kısaca söylendikte, AB'deki gelişmeler, her adımda, üye ulus-devletlerin bağımsızlık niteliklerini kemirmekte, AB'yi ulus-devletler üstü bir konuma doğru tırmandırmaktadır.

Nitekim: AB'nin artık bir "başşehri", bir "parlamentosu", bir "bayrağı", bir "parası", bir "ordusu", dünyanın diğer ülkelerinde "büyükelçi" sıfatı taşıyan temsilcileri vardır. Şimdiye kadar, bağımsız devletlerden oluşan hiçbir uluslararası kuruluşta bulunmayan bütün bu müesseseler ancak bir tek şeye delâlet etmekte olabilir: Bağımsız bir devlete! İşte gerçek AB budur: Bağımsız ulus-devletleri potasında eriterek ortaya çıkacak olan yeni bir devlet: "**Avrupa Birleşik Devletleri**". Bu da, AB'nin BDA değil ABD doğrultusunda geliştiğinin en açık kanıtlarından birisidir. Kaldı ki, bu müstakbel "supra nasyonal" süper devletin bütün oluşum safahâtında, BDA'cılarının payı en az ötekiler kadardır; hattâ Para Birliği'ni en yüksek harâretle destekleyen de, DM'nin nüfûzunu kırabilmek gibi bir fikirden yola çıkan ve fakat kendi fikrine zarar veren Chirac'ın kendisidir.

İmdi; böylesi bir supra nasyonal, **hiper ulus-devlet** bünyesine katılan ve katılmak isteyen, bugün parasını ortak-para (Euro) ile değiştiren her devlet; yâınlarda bayrağını ve diğer bütün bağımsızlık sembol ve kurumlarını da zaman içerisinde tasfiye edeceğini, “bağımsızlık” gibi bir lüksü terketmek zorunda kalacağını çok iyi bilmektedir; bilmelidir de.

Ama bütün bunları herkesten daha iyi bilmesi ve anlaması gereken, Türkiye’dir. Çünkü, AB üyesi her ülke gibi, bir AB üyesi olacak olan Türkiye de bağımsız bir devlet olarak varlığını bitirmek, kendi kendisini tasfiye etmek mecbûriyetinde kalacaktır.

Diğerlerine bir sözüm yok ve olamaz; ama hâlâ “bağımsızlık”ın değerine inananlar varsa onlara ve bizzat Devlet eliyle Devlet’i tasfiye eden Devlet Yönetimi’ne duyurulur!

